

دانشگاه کردستان
University of Kurdistan
زانکۆی کوردستان

دانشکده علوم انسانی و اجتماعی
گروه الهیات و معارف اسلامی – فقه و حقوق شافعی

طرح درس

تعداد واحد: ۴	شماره درس: ۱۰۲۰۰۱۰	نام درس: اصول فقه ۱
مقطع: کارشناسی		نوع درس: اصلی تخصصی (اجباری)
تاریخ تنظیم:	رتبه علمی: استادیار	مدرس: دکتر سید نوید نقشبندی
زمان ارائه:		
ندارد		دروس هم نیاز
مبادی فقه – مبادی اصول		دروس پیش نیاز
شناخت تعاریف مرتبط به مباحث حکم و اهلیت و احوال مکلف		مطالب پیشنهادی
یادگیری تحلیلی مفهوم و تاریخچه اصول فقه، حکم و اهلیت		اهداف درس

<p>شناخت اجمالی: تاریخ علم اصول از عصر نبی تا تابعین و عصر مذاهب مکتب فقهاء مکتب اصولیان مکتب التقاطی</p> <p>حکم تکلیفی (انواع واجب. انواع حرام. انواع مکروه. انواع مستحب. انواع مباح) حکم وضعی (سبب و انواع آن. مانع و انواع آن. شرط و انواع آن. عزیمت و رخصت. صحت و بطلان) اهلیت و انواع آن (اهلیت وجوب (ناقص و کامل) و اهلیت اداء (ناقص و کامل)) ادوار اهلیت (جنین. تولد تا تمییز. تمییز تا بلوغ. بلوغ تا مرگ. بعد از مرگ)</p>		نتایج درس
کتاب مرتبط و آزمون های طول ترم		لوازم مورد نیاز
۲/۵	حضور در کلاس	نحوه ارزشیابی
۲/۵	انجام تحقیق مرتبط	
۵	آزمون میان ترم	
۱۰	امتحان پایان ترم	
آزمونه های تهیه شده به وسیله مدرس		منبع آزمونکهای کلاسی و امتحانات

مباحث درس

نمره	نحوه ارزشیابی مستمر	موارد مورد بحث	هفته
		معرفی درس - معرفی علم اصول فقه و تفاوت آن با علم فقه	۱
		تاریخ علم فقه از عصر نبی تا عصر مذاهب - مکاتب اصولی	۲
		حکم و معانی لغوی و اصطلاحی آن	۳

نمره	نحوه ارزشیابی مستمر	موارد مورد بحث	هفته
		تعریف واجب و حکم آن و معرفی انواع آن. (مطلق و مقید. محدد و غیر محدد. معین و غیر معین. عینی و کفایی) فرض و واجب	۴
		تعریف مندوب و حکم آن و معرفی انواع آن (موکد و غیر موکد. فضیلت) تعریف حرام و حکم آن و انواع آن (محرم لذاته و غیره)	۵
		تعریف مکروه و حکم آن و انواع آن (مکروه تحریمی و تنزیهی). مباح و مباحث آن و نمونه های آن	۶
		تعریف و حکم عزیمت و رخصت. انواع رخصت (رخصت ضرورت و رخصت ترک و ...). تعریف و حکم سبب و انواع آن و تفاوت آن با علت و تاثیر آن بر حکم.	۷
		تعریف و حکم شرط و انواع آن (شرط سبب و شرط مسبب . شرط جعلی و شرط شرعی. شرط عقد و شرط مقترن عقد). تعریف و حکم مانع و انواع آن (مانع سبب - مانع حکم)	۸
		تعریف و شرایط صحت و بطلان و فساد از نظر جمهور و حنفیه تعریف حاکم. حسن و قبح عقلی و شرعی و اختلاف نظر جمهور و ماتریدیه و معتزلیان و قول راجح	۹
		المحکوم فیه و شروط آن. المحکوم علیه. مکلف و شروط صحت تکلیف.	۱۰
		تعریف اهلیت. تعریف اهلیت وجوب و اداء. مراحل اهلیت. (جنین. تولد تا تمییز. تمییز تا بلوغ. بلوغ تا موت).	۱۱
		معرفی عوارض اهلیت (عوارض سماویه و عوارض مکتسبه) تعریف جنون و عته و نسیان و انواع آنها و تاثیر آنها بر عمل مکلف	۱۲
		تعریف نوم و مرض. اغماء و موت و تاثیر هر کدام از آنها بر اهلیت و عمل مکلف	۱۳
		تعریف جهل و خطا و انواع آنها و تاثیر آنها بر عمل مکلف	۱۴
		تعریف سفه و سکر و اکراه و انواع آن و عوارض آن بر مکلف	۱۵